

Overzicht Jeugd

Maart 2015

Jeugdprogramma's

ZonMw investeert in de gezondheid en het welzijn van de jeugd. Dat gebeurt via uiteenlopende programma's. Deze bestrijken een heel scala aan maatschappelijke onderwerpen. Van kindermishandeling tot leefstijl. En van opvoedingsondersteuning tot ernstige gedragsproblemen. Kijk voor de laatste ontwikkelingen op www.zonmw.nl/jeugd en meld u gelijk aan voor onze digitale nieuwsbrief.

ZonMw stimuleert gezondheidsonderzoek en zorginnovatie

Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
Fax 070 349 51 00
info@zonmw.nl
www.zonmw.nl

Vooruitgang vraagt om onderzoek en ontwikkeling. ZonMw financiert gezondheidsonderzoek én stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis – om daarmee de zorg en gezondheid te verbeteren.

ZonMw heeft als hoofdpodragtgevers het ministerie van VWS en NWO.

Opvoedingsondersteuning

Alle ouders van jonge kinderen kennen die momenten wel: even niet meer weten hoe je moet handelen in bepaalde opvoedsituaties. Het is belangrijk dat ouders dan ergens terecht kunnen voor hulp en advies. Op tijd een steuntje in de rug kan een beroep op zwaardere zorg in een later stadium helpen voorkomen. ZonMw financiert de ontwikkeling van dergelijke vormen van licht pedagogische hulp en het onderzoek naar de effecten ervan.

Het probleem

Alle ouders zijn wel eens onzeker over de opvoeding. Ze willen weten of ze het wel goed doen en hoe het eventueel anders kan. Vaak vallen ze voor hulp en advies terug op bekenden in hun omgeving, zoals familie, vrienden, andere ouders en burens. Soms is die sociale steun echter niet voldoende. Er is dan advies van professionals nodig. Bovendien zijn er ouders die nauwelijks een sociaal netwerk hebben om op terug te vallen. Een steuntje in de rug kan in die situaties helpen.

Maatschappelijke opgave

Kinderen verdienen de kans om op te groeien in een veilige, stabiele en liefdevolle omgeving. De eerste levensjaren zijn van grote invloed op de ontwikkeling van het kind. Veel (onervaren) ouders blijken juist in die eerste jaren van de opvoeding onzekerheid en stress te ervaren. Het is belangrijk dat er in die situaties licht pedagogische hulp beschikbaar is. Ouders – en andere opvoeders – kunnen daarmee op eigen kracht weer verder. De geboden hulp moet dan wel echt helpen om zwaardere problemen te voorkomen. Dat effect is van veel interventies nog niet aangetoond.

Wat doet ZonMw?

ZonMw ondersteunt de ontwikkeling van uiteenlopende vormen van opvoedingsondersteuning, zoals opvoedspreekuren, oudercursussen, huisbezoeken en video-hometraining. Bovendien laten we onderzoeken wat de effecten daarvan zijn: helpen ze echt en waaraan is dat toe te schrijven? Datzelfde geldt voor instrumenten die opvoedings- en ontwikkelingsproblemen zo vroeg mogelijk helpen herkennen.

De opbrengsten

- Instrumenten die ondersteuningsbehoeften bij ouders en ontwikkelingsproblemen bij kinderen signaleren en waarvan de kwaliteit is aangetoond.
- Effectieve interventies die ouders en andere opvoeders ondersteunen bij hun opvoedkundige taak.
- Vormen van opvoedingsondersteuning die ook migrantenouders bereiken en specifiek op deze doelgroep zijn toegesneden.
- Een richtlijn voor opvoedingsondersteuning vanuit de jeugdgezondheidszorg.
- Voorbeelden van hoe je binnen de jeugdgezondheidszorg meer vraaggericht kan werken, om zo aan te sluiten op de problemen en behoeften van ouders.

ZonMw

Uitgelicht

CenteringParenting: jeugdgezondheidszorg sámen met ouders

In dit project wordt CenteringParenting (CPa) onderzocht als nieuw zorgconcept voor de jeugdgezondheidszorg. Bij CPa wordt de zorg op het consultatiebureau aangeboden in een groep van 8-9 ouders. De zorg is zowel gericht op het kind als op zijn ouders en gestoeld op zelfmanagement, ondersteuning en (inter)actief leren. De langere interactietijd tussen zorgverlener en cliënt maakt het mogelijk onderwerpen uitgebreider te behandelen en een vertrouwensband op te bouwen. De effecten van CPa worden vergeleken met de reguliere JGZ op de gezondheid en het herstel van de moeder na de bevalling, enkele gezondheidsindicatoren bij het kind en op de kennis, vaardigheden en zelfvertrouwen van de ouders in de verzorging en opvoeding van hun kind in het eerste levensjaar. Looptijd 2013–2016

ZonMw-project: 72911005

Opvoedtraining Pittige Jaren ook geschikt voor kansarme gezinnen

De opvoedtraining Pittige Jaren is mede dankzij ZonMw in diverse studies onderzocht in Nederland en staat daardoor als effectief volgens sterke aanwijzingen in de Databank Effectieve Interventies. Pittige Jaren (Incredible Years) is een groepstraining voor ouders van jonge kinderen met gedragsproblemen. Met een RCT is onderzocht of de training ook effect heeft bij andere doelgroepen, zoals gezinnen met een lage sociaal economische status en voor migrantengezinnen. Uit het onderzoek blijkt dat deze effecten even goed te bereiken zijn bij migrantengezinnen en gezinnen met een lage sociaaleconomische status. Voor de implementatie van Pittige Jaren wordt gewerkt aan een goede structuur van opleiding en borging. De transitie van de jeugdzorg biedt kansen om de training via sociale wijkteams aan te bieden. Looptijd: 2009–2015

ZonMw-projecten: 157003007 en 1570009501

Richtlijn om opvoeding te ondersteunen

De jeugdgezondheidszorg heeft een belangrijke rol bij het ondersteunen van ouders bij het opvoeden en bij het signaleren van zorgwekkende opvoedingssituaties. Om die rol goed én volgens de laatste wetenschappelijke inzichten te vervullen, is een richtlijn nodig. ZonMw financiert de ontwikkeling en implementatie van deze richtlijn. De richtlijn geeft praktisch bruikbare aanbevelingen om opvoedingsproblemen te voorkomen, te signaleren en op te lossen. Daarbij speelt ook de afstemming en samenwerking met andere disciplines een belangrijke rol. Bij de ontwikkeling van de richtlijn zijn dan ook verschillende partijen betrokken. De richtlijn is gepubliceerd op www.ncj.nl/richtlijnen. Afgerond: 2014

ZonMw-project: 156000011

SPARK signaleert problemen in opvoeding en ontwikkeling

Met SPARK (in het onderzoek: VOBO-Z) kan een jeugdverpleegkundige van de JGZ via een gestructureerd vraaggesprek opvoedings- en ontwikkelingsproblemen bij jonge kinderen opsporen. De SPARK (Signaleren van Problemen en Analyse van Risico bij Kinderen) combineert de mening van ouders met de expertise van de verpleegkundige. Is dit signaleringsinstrument valide en betrouwbaar?

Uit het onderzoek blijkt dat de SPARK valide en betrouwbaar is in het onderscheiden van hoge en lage risico's op opvoedings- en ontwikkelingsproblemen. Het instrument is goed toepasbaar en biedt snel inzicht in wat er speelt in een gezin. Ook levert de SPARK – in samenspraak met de ouders – direct bruikbare informatie op voor het bepalen welke zorg er nodig is, en hoeveel. De onderzoekers ontwikkelden een train-de-trainer cursus, een e-learning module en een handleiding om de implementatie van SPARK te faciliteren. Jgz-organisaties kunnen het instrument daarmee binnen hun eigen organisatie implementeren, met begeleiding op afstand van de ontwikkelaars.

Afgerond: 2012

ZonMw-projecten: 157001009 en 15700095003

De uitdaging

Laagdrempelige, vraaggerichte, preventieve hulp dicht bij huis kan ondersteunen bij het opvoeden en opgroeien. De uitdaging is om daarbij nieuwe kennis zo optimaal mogelijk te gebruiken. Met als resultaat: effectieve interventies inzetten, op het juiste moment, bij het juiste kind. Zodat ouders en kinderen op eigen kracht weer verder kunnen. Een belangrijke inhoudelijke ambitie van de decentralisatie jeugd per 1 januari 2015.

Samenwerking

ZonMw werkt bij opvoedingsondersteuning onder meer samen met TNO, het Nederlands Jeugdinstituut, het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid en verschillende universiteiten.

Meer weten?

Kijk voor meer informatie op www.zonmw.nl/jeugd en meld u gelijk aan voor onze digitale nieuwsbrief.

Meer informatie vindt u ook in:

- de ZonMw-publicatie 'En...werkt het? 10 jaar onderzoek naar zorg voor de jeugd' via www.zonmw.nl/enwerkt
- het digitale magazine 'JGZ Samen blijven vernieuwen' via www.zonmw-jeugdmagazines.nl
- de ZonMw-publicatie 'Richtlijnen voor een gezonde jeugd' via www.zonmw.nl/richtlijnenjgz

